

KAMU MALİ YÖNETİMİNDE İYİ YÖNETİŞİM İÇİN SAYIŞTAYLARIN İLETİŞİM KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİNİN ÖNEMİ

Dr. Recai AKYEL*
Dr. H. Ömer KÖSE**

ÖZET

İletişim, kurumların amaçlarına ulaşmasında etkili olan temel araçlardan birisidir. Bilgi çağında bilgiye ulaşmak ve onu kontrol altında tutabilmek, kurumların iletişim kurabilme yeteneğine bağlıdır. Her ülkenin en üst denetim organı olan Sayıştaylar da, amaçlarına etkin bir şekilde ulaşmak ve meşruiyetlerini artırmak için iletişim kapasitelerini güçlendirmek zorundadırlar. İletişim kapasitesi, Sayıştayların paydaşlarıyla iyi ilişkiler inşa etmeleri ve vatandaşlar ile onların temsilcisi konumundaki kuruluşlarla bağlarını güçlendirmelerinin temel koşuludur.

Kamu yönetiminde etkinlik ve iyi yönetişimin sağlanmasında birbirlerinin tamamlayıcısı olan Sayıştay ve Parlamento arasındaki iletişim ve işbirliği, her iki kurum için de temel bir zorunluluktur. Sayıştayların vatandaşlarla etkili bir işbirliği geliştirmesi de, aynı şekilde şeffaflığı, hesap verebilirliği ve iyi yönetişimi güvence altına almak ve geliştirmek için hayati öneme sahiptir. Medya ise, bilginin paylaşılması, yayılması ve kamuoyu oluşturulmasında en önemli araç olup, hem halkın yönetimin performansı konusunda bilgilendirilmesinde, hem de halkın kamu hizmetlerine bakışı konusunda bilgi sağlamada Sayıştayların temel yardımcısıdır.

Parlamento, denetlenen kuruluşlar, medya, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşlarla kurulacak etkili bir iletişim, Sayıştay'ın etkinliğini birçok açıdan artıracaktır. Bu çalışmada, Sayıştayların etkinliklerini artırmak ve demokrasinin güçlenmesine katkı sağlamak için güçlü bir iletişim kapasitesi inşa etmelerinin önemi ve yararları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Sayıştay (Yüksek Denetim Kurumları), Saydamlık, Hesap Verebilirlik

* Dr., Sayıştay Başkanı

** Dr., Sayıştay Uzman Denetçisi, Grup Başkanı

Bu makale, 22–24 Eylül 2011 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen “Challenges for Ensuring Transparency and Accountability of the Public Financial Management (Kamu Mali Yönetiminde Saydamlığın ve Hesap Verebilirliğin Sağlanmasında Karşılaşılan Temel Güçlükler)” konulu 1. EUROSAL-ASOSAL Ortak Konferansında sunulan tebliğin geliştirilmiş halidir.

IMPORTANCE OF STRENGTHENING COMMUNICATION CAPACITY OF SAIs FOR ENSURING GOOD GOVERNANCE IN PUBLIC FINANCIAL MANAGEMENT

ABSTRACT

Communication is one of the most essential tools for any organization in achievement of its objectives. In the age of knowledge, the key to accessing and harnessing knowledge lies in the ability to communicate. As supreme audit bodies of each country, Supreme Audit Institutions (SAIs) need to improve their communication capacities to achieve their objectives effectively and enhance their legitimacy. Communication capacity is the fundamental conditions for SAIs to build good relationships with their stakeholders and strengthen the bonds with citizens and the organizations representing them.

The communication and cooperation between SAIs and Parliaments that supplement each other in increasing the effectiveness and good governance in public management is a fundamental requirement. Effective cooperation between SAIs and citizens is also vital to safeguard and enhance transparency, accountability and good governance. Media is the most important tool to share and disseminate information and to mold public opinion; helps SAIs to inform the public about government performance and also provides a rich source of information to SAIs about public view of public services.

Effective communications with the parliament, audited entities, media, civil society organizations and the public at large will enhance SAI's effectiveness in many ways. This paper will discuss the importance and benefits of building a strong communication capacity in SAIs to enhance their effectiveness and provide support for strengthening democracy.

Keywords: Communication, Supreme Audit Institutions (SAIs), Transparency, Accountability

1. GİRİŞ

Günümüzün küreselleşen rekabetçi dünyasında iletişim, tüm kurum ya da kuruluşların başarıya ulaşmak için kullanabileceği en önemli araçlardan birisidir. Her ülkenin en üst denetim organı olan Sayıştayların (yüksek denetim kurumlarının) da, hedeflerini etkin bir şekilde gerçekleştirebilmek ve meşruiyetlerini güçlendirmek için iletişim kapasitelerini geliştirmeleri büyük önem taşımaktadır. İletişim kapasitesinin güçlendirilmesi, Sayıştaylara paydaşlarıyla iyi ilişkiler geliştirmeleri, vatandaşlar ve onların temsilcisi

konumundaki kurum ve kuruluşlarla kurdukları bağları kuvvetlendirmeleri için önemli katkılar sağlayacaktır.

Saydamlık ve hesap verebilirlik, modern yönetimin iki temel bileşenidir. Devlet yönetiminde, özellikle kamu mali yönetiminde saydamlık ve hesap verebilirliğin güvence altına alınmasında kilit rol ise, Sayıştaylara aittir. Sayıştayların bu alanda üstlendikleri önemli görev ve sorumlulukların gereğini etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için, kendi kurumsal etkinliklerini artıracak yeni araçlardan yararlanmaları gerekmektedir. Bu yeni araçlardan birisi, belki de kamu mali yönetiminde saydamlık ve hesap verebilirliğin geliştirilmesinde en önemli olanı, iletişim kapasitelerini güçlendirmeleridir.

INTOSAI tarafından yayımlanan “Yüksek Denetim Kurumları Uluslararası Standartları”ndan 20 no.lu standart (International Standards of Supreme Audit Institutions-ISSAI 20), hesap verebilirlik ve şeffaflık ile ilgili dokuz adet ilke içermektedir. Bunlardan sekizincisi; *“Sayıştaylar medya, internet sitesi ve diğer kanalları kullanarak faaliyetleri ile ilgili zamanlı ve yaygın iletişim sağlamalıdır”* şeklinde olup, kapsamlı bir iletişim faaliyetini Sayıştaylar için temel bir yükümlülük olarak tanımlamaktadır.

2006 yılından itibaren uygulamaya koyduğu “İletişim Politikası” gereği INTOSAI, Sayıştayların da bu standartlarla şeffaflık ve hesap verebilirliklerini geliştirme yolunda iletişim stratejisine ihtiyaç duyduklarını vurgulayarak, üyelerinin bu yöndeki tüm faaliyetlerini desteklemektedir.

INTOSAI ve bölgesel teşkilatları, yüksek denetim kurumlarının iletişim faaliyetleri konusunda çeşitli sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemektedir. Bunlardan sonuncusu Haziran 2011’de Viyana’da düzenlenen "Kamuda Hesap Verebilirliğin Geliştirilmesi İçin Vatandaşlar ve Sayıştaylar Arasındaki İşbirliğinin Etkili Uygulamaları" konulu 21. BM/INTOSAI Sempozyumudur. Bu konudaki önemli bir diğer etkinlik ise “Sayıştayların Medya Aracılığıyla Kamuoyu ile İletişimi” konusunda 10-11 Mayıs 2011’de Varşova’da gerçekleştirilen EUROSAI Semineridir.

Açık Bütçe Girişimi (Open Budget Initiative) ve Uluslararası Şeffaflık Örgütü (Transparency International) gibi kamu mali yönetimini küresel ölçekte kapsamlı olarak değerlendiren uluslararası organizasyonlar da, Sayıştayların etkinliklerini değerlendirirken iletişim kapasitelerinin gelişmişlik düzeyine önem vermekte ve denetim raporlarının halk için ulaşılabilir olması, parlamento ve medya ile iletişim düzeyi gibi konuları ön plana çıkarmaktadır.

Günümüzde Sayıştayların kendilerine anayasa ve yasalarla verilen görev ve sorumlulukları etkili bir şekilde yerine getirebilmeleri için kamuoyu ile etkili bir iletişim içerisinde olmaları gerektiği yadsınamayacak bir gerçektir. Zira denetlenen kaynaklar kamuya, bir başka deyişle halka ait kaynaklar olup, denetim sonuçlarının da halkın bilgisine sunulması, Sayıştaylar için yasal ve aynı zamanda etik bir yükümlülüktür. Dolayısıyla Sayıştayların gerek toplum içindeki itibar ve etkinliğini artırmak, gerekse kamu mali yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirliğin yerleşmesine daha fazla katkı sağlamak için, iletişim kapasitesini güçlendirmeyi temel öncelikleri arasına almaları gerektiğinde kuşku bulunmamaktadır.

2. SAYIŞTAYLARIN GÖREVLERİNİ ETKİN ŞEKİLDE YERİNE GETİRMELERİNDE İLETİŞİM KAPASİTESİNİN ÖNEMİ

İyi işleyen bir demokrasi ve sağlıklı ve sürdürülebilir bir kamu mali yönetim sistemi için çok önemli işlevler üstlenmiş olan Sayıştaylar, *“Kamu yönetiminde iyi yönetişimin temeli olan ve açık yönetimin inşasına eksen teşkil eden şeffaflık ve hesap verebilirlik; adalet ve eşitlik; etkinlik ve verimlilik; hukukun üstünlüğüne saygı ve ahlaki davranışların yüksek standartları”* (OECD, 2005)’nin güvence altına alınabilmesinde de kilit niteliğindeki kurumlardır. Bu nedenle Sayıştayların rollerini hakkıyla icra edebilmek adına çalışmalarında parlamento, halk, sivil toplum ve diğer paydaşların katılımına açık olması ve bunlarla aktif iletişimi sürekli geliştirmesi gerekmektedir.

Parlamentoyu desteklemenin yanı sıra hükümete performansını iyileştirme ve kamu mali yönetiminde hesap verebilirliği sağlama konularında yardımcı olmak, Sayıştayların var oluş sebebidir. Sayıştayların meşruiyetini artırma noktasında da kilit rol oynayan bu hususlar, birçok ülkenin anayasasında düzenlenmiş; böylece Sayıştayların görev ve sorumluluklarının en üst düzeydeki ulusal norm ile belirlenmesi yoluna gidilmiştir.

Parlamentolar, Sayıştay denetim raporlarının birincil kullanıcıları durumunda olduğundan, Sayıştay raporlarının gerekli etkiyi gösterebilmesi ve arzulanan sonuçlara ulaşılabilmesi için Sayıştay ve Parlamento’nun sürekli iletişim halinde bulunması büyük önem taşımaktadır. Nitekim INTOSAI’nin sözü edilen 20 no.lu standardı da, *“Sayıştaylar ilgili parlamento komiteleriyle, denetim raporlarının ve ulaşılan sonuçların daha iyi anlaşılması ve gerekli*

adımların atılması konularında yardımcı olmak üzere güçlü ilişkiler kurmalı ve sürdürmelidir” ifadesiyle bu hususa vurgu yapmaktadır. Bu nedenle her Sayıştay, parlamentoyu etkin bir şekilde desteklemek ve profesyonel, bağımsız ve tarafsız bir yaklaşımla yürütme organı ile yapıcı bir çalışma ilişkisini güvence altına almak için sağlam bir iletişim stratejisine ihtiyaç duymaktadır.

Sayıştaylar, demokrasinin temel ilkesi olan hukukun üstünlüğüne ve aynı zamanda ekonomik istikrara karşı büyük bir tehdit teşkil eden yolsuzlukla mücadelede de önemli bir role sahiptir. Yolsuzlukla mücadelede karşılaştıkları güçlüklerle etkili bir şekilde başa çıkabilmek için Sayıştayların ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapması, özellikle medya aracılığıyla kamuoyunda farkındalık oluşturması, halkın, sivil toplum kuruluşlarının ve akademik kuruluşların desteğini alması kaçınılmaz bir gereklilik ve hatta zorunluluktur.

Sayıştaylar, halka etkin bir şekilde hizmet eden ve kamu kaynaklarını vatandaşların ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alacak şekilde etkin kullanan sağlıklı bir yönetim sisteminin kurulmasına ve iyi yönetişimin sağlanmasına katkıda bulunmakla yükümlüdür. İyi yönetişim, belirlenen politikaların amacına uygun bir şekilde uygulanmasını, stratejik amaçların gerçekleştirilmesini, yönetimin bir bütün olarak yasal düzenlemeler dahilinde beklenti ve ihtiyaçları karşılmasını güvence altına almak için sürekli bir gözetim ve denetim gerektirmektedir. Kamu kesiminde şeffaflığın ve hesap verebilirliğin güvencesi olan Sayıştaylar, kamu kurum ve kuruluşlarının belirlenen hedef ve politikalar doğrultusunda kendilerinden istenileni yapıp yapmadıkları, mali kaynaklarını önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda harcıyıp harcamadıkları ve tüm faaliyetlerinde yasal düzenlemelere uyup uymadıkları konularında değerlendirmelerde bulunarak hükümetlerin kontrol ve gözetim çalışmalarına da katkı yapmaktadırlar.

Sayıştayların nihai amacı, vatandaşların yaşamına değer katmaktır. Sayıştay, parlamento adına denetimlerini gerçekleştiren bir kurum olarak aslında egemenliğin asıl sahibi olan vatandaşların kamu kaynaklarının etkin, verimli ve tutumlu bir şekilde kullanılıp kullanılmadığı konusunda bilgi sahibi olma haklarına da hizmet etmektedir. Bu anlamda, Sayıştay'ın yürüttüğü faaliyetler, temel görev ve sorumlulukları, hazırladığı denetim raporları vb. alanlarda vatandaşların farkındalığını artıracak şekilde iletişimini güçlen-

dirmesi, hem kendi etkinliğini artıracak, hem de halk için daha büyük değer ve faydanın üretilmesine imkan sağlayacaktır.

3. SAYIŞTAYLAR İÇİN İLETİŞİMİN FARKLI BOYUTLARI

Sayıştayların bütün amacı, kamu kaynaklarının kullanımında verimlilik ve etkinliği güvence altına alarak vatandaşların hayatlarında olumlu yönde fark oluşturmaktır. Bu amaca ulaşmak ve görevlerini başarıyla yerine getirebilmek için, çalışmalarında ve karar alma süreçlerinde halkın katılımına açık olmaları gerekmektedir. Halkın katılımının teşvik edilmesi ve bu yolla katkılarının alınması, kararlarını güçlendirecek ve sundukları hizmetleri geliştirecektir. Halkla güçlü bağlar kurmak, halkın ihtiyaçlarını karşılama konusunda etkili ve yararlı olma konusunda Sayıştayları daha güçlü kılacaktır. Bu sebeple Sayıştayların denetim raporları ve diğer çıktıları, halkın ilgisini artırabilmek amacıyla kamuoyunun değerlendirmesine açık olmalıdır.

Sayıştaylar ve Parlamentolar kamu yönetiminin etkinliğinin artırılmasında, kamuda yönetişimin güçlendirilmesinde ve bu şekilde yönetime duyulan güvenin artırılmasında birbirlerini desteklerler. Kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilmiş olan kaynakların kullanımına ilişkin hesap verilmesi ve bu çerçevede yürütülen faaliyetlerin şeffaflığının sağlanmasını güvence altına almada çok önemli rollere sahip olan Sayıştaylar, Parlamento ile işbirliği içinde çalışmak durumundadırlar. Sayıştay raporlarının kanun koyma yetkisine sahip bir merci tarafından en üst düzeyde takip edilmesi, bu raporları denetlenen kurumlar için yapıcı ve yönlendirici önerilere dönüştürür. Bu yolla sağlanacak verimlilik ve etkinlik artışı, kamu sektörünün genel performansının yükseltilmesine katkıda bulunur. Sayıştaylar sadece parlamentolarla değil, aynı zamanda hükümet ve ilgili diğer karar vericilerle de işbirliği içinde çalışmak durumundadır.

Denetim raporlarında ve denetim süreçlerinde en iyi kaliteyi yakalamak için, denetlenen kurumlarla iyi bir iletişim kurmak da temel bir zorunluluktur. Sayıştayların görevlerini yerine getirirken kurumlarla nasıl bir iletişim içinde olacağı konusunda açıkça tanımlanmış politikalar ve şeffaf uygulamaların bulunması, Sayıştayların güvenilirlik ve etkinliğini artıracaktır. Çünkü medya, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşlar, yönetimin performansı için gerçekçi ve tarafsız bir bilgi kaynağı olarak denetim raporlarını kullanırlar (INTOSAI Capacity Building Committee, 2010: 1).

Medya, geniş kitleleri etkileyebilme gücü ve sahip olduğu gözetim fonksiyonundan dolayı dördüncü kuvvet olarak kabul edilmektedir. Medyanın demokratik yönetimlerdeki temel rolü 17. yüzyılın sonlarından itibaren kabul edilen bir gerçektir (Coronel, 2003: 3). Bu anlamda medya ile iletişim, barındırdığı belirli risk ve tehditler nedeniyle Sayıştaylar için en zorlu görevlerden biri de olsa, kaçınılmaz bir zorunluluktur. Zira medya, vatandaşlarla iletişim kurmanın en önemli aracıdır. Medya ile aktif iletişim kurmak için iletişim stratejileri geliştirmek ve uygulamak, Sayıştayların halkı yönetimin performansı konusunda bilgilendirmesine ve böylece halkın bilinç düzeyinin artmasına yardımcı olacaktır. Bunun yanı sıra bu iletişim, Sayıştaylara da yönetimin faaliyetleri konusunda zengin bir bilgi kaynağı sağlayacaktır.

Sivil toplum kuruluşları ise, potansiyel yolsuzluk alanlarını tespit etme ve bunları ilgili birimlere iletme konusunda duyarlıdırlar. Ayrıca denetim önerilerinin hükümetlerce hayata geçirilmesi yönünde baskı oluşturulması ve izleme yapılmasında STK'lara çok büyük görevler düşmektedir. Bu alandaki deneyimlerinden ve bağlantılarından yararlanmak için Sayıştayların STK'larla iletişim kanallarını artırması gerekmektedir (Ramkumar, 2007: 19).

Denetlenenler ve kilit roldeki diğer paydaşlar;

- herkes için yararlı olacak bir değişim için baskı yaparak (medya ve sivil toplum kuruluşları);
- yeni kanunlar çıkartarak ve hükümetten ve bürokrasiden hesap vermesini talep ederek (yasama);
- değişim için getirilen önerileri hayata geçirerek (denetlenenler);
- uygulamanın etkin olup olmadığını izleyerek (vatandaşlar ve temsilcileri);

Sayıştayların çalışmalarını desteklerler. Bunlarla sürekli ilişkiler kurmak da Sayıştayların denetim raporlarının etkisini güçlendirir (INTOSAI Capacity Building Committee, 2010: 6).

Sayıştaylar, ayrıca içinde buldukları karmaşık ve zorlu ortamda denetim metodolojileri geliştirmek, mesleki standartları oluşturmak, belirli alanlarda gerekli kapasiteyi inşa etmek ve güvenilirliklerini artırmak için kamuda veya özel sektörde çalışan diğer denetçilerle, akademik çevrelerle, ulusal ve uluslararası meslek kuruluşları ile yapıcı ve destekleyici ortaklıklar kurmaya ihtiyaç duyarlar (Barrett, 2000: 2-3). Aynı şekilde güçlü bir küresel işbirliği; kamu maliyesini, yasal sistemi ve toplumsal refahı tehdit eden,

sosyal güvenliği tehlikeye atan ve yoksulluğu derinleştiren, yolsuzluk gibi ülke ve kurum sınırlarını aşan yaygınlaşmış küresel problemlerin çözülmesi için en iyi yöntemdir (UN/INTOSAI, 2009: 15).

Kamu yönetimlerinin yürüttüğü faaliyetlerin küresel boyutunun artması, Sayıştaylar için, ülkelerin ortak amaçlarını (örneğin Milenyum Kalkınma Hedeflerini) izleme konusunda da katkı sunacak ileri düzeyde bir uluslararası koordinasyon gerektirmektedir. Değişik düzeylerdeki yönetim birimlerinin (örneğin yerel yönetimlerin) küresel aktörler olarak hareket etmeye başlamaları, süreci dinamikleştirmenin yanı sıra karmaşıklaştırmış, gözetim ve denetimin boyutunu farklılaştırmıştır. Aynı zamanda kamu sektörü ile özel sektör arasında kurulan işbirliğinin artması da, Sayıştaylara farklı düzeyde bir yönetişimin güvencesi olma sorumluluğu yüklemektedir (Termini, 2010: 22).

Ayrıca, Sayıştaylar ortak sorunlara çözümler üretmek ve çok çeşitli alanlarda kapasitelerini geliştirmek için birbirleriyle ve ilgili uluslararası kuruluşlarla yakın işbirliğine ihtiyaç duyarlar. Bu bağlamda, her bir Sayıştay'ın Birleşmiş Milletler ve bağlı kuruluşları, Parlamentolar Arası Birlik, Dünya Bankası, OECD, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC), İç Denetçiler Enstitüsü (IIA), Avrupa Yolsuzlukla Mücadele Ofisi (OLAF) gibi INTOSAI tarafından desteklenen uluslararası kuruluşlarla güçlü ilişkiler kurabilmesi için güçlü bir iletişim stratejisine ihtiyacı vardır.

Bütün bu hususlar bir arada düşünüldüğünde, sağlam bir iletişim stratejisi ile güçlü bir kapasite inşa etmenin her Sayıştay için temel önceliklerden birisi haline gelmesi gerektiği açıkça görülmektedir.

4. İLETİŞİMİN AMAÇLARI VE ÇIKTILARI

Kurumsal iletişim, kurumların varlığını sürdürmek, meşruiyetlerini ve itibarlarını yükseltmek için temel amaçlarını, hedeflerini ve değerlerini doğru yöntem ve teknikler kullanarak ilgili çevrelere aktarmalarıdır. Sayıştaylar için de, başta denetim olmak üzere temel işlevlerini ve ürettikleri çıktıları güçlü bir şekilde muhataplarına iletmek, amaçlarını daha etkin ve hızlı gerçekleştirmenin önemli bir güvencesini oluşturacaktır.

Saydamlık ve hesap verebilirlik, bilginin paylaşılması ve herkes için ulaşılabilir olmasını gerektirir. Kamu yönetiminde hesap verebilirlik ve saydamlığın güvencesi olan Sayıştayların kendilerinin de saydam ve hesap

verebilir olmaları, hatta bu konuda örnek teşkil etmeleri gerekir. Bunu sağlamanın yolu ise, etkin iletişimden geçer.

Denetim fonksiyonunun güçlendirilmesi, hesap verebilirliğin ve saydamlığın artırılması ve kamu mali yönetiminin geliştirilmesi ile doğrudan bağlantılıdır (Saghal, 1998: 2). Etkili bir denetimin gerçekleştirilebilmesi ve yolsuzluğun, rüşvetin ve kötü yönetimin önlenmesi için temel koşul ise, bağımsız ve profesyonel bir Sayıştayın varlığıdır.

Etkin bir denetim için büyük önem taşıyan güçlü bir iletişim, denetimin her aşamasına değer katar ve denetimin temel çıktısı olan denetim raporlarının kalitesini doğrudan etkiler. Sağlıklı bir iletişimin geliştirilememesi durumunda, denetim raporları tozlu raflarda saklı kalmaya mahkum olabilmekte; bu nedenle de kamu idarelerinin geliştirilmesine katkısı çok sınırlı kalabilmektedir. Bu yüzden Sayıştaylar, denetim raporlarında yer alan mesajları mümkün olduğunca geniş bir kitleye ulaştırabilmek için öncelikle medya ile iletişimlerini iyi yönetmek durumundadırlar. Medya ve halk ile kurulacak iyi ilişkiler, aynı zamanda riskli alanlara ilişkin olarak bilgi sağlayabilir ve yararlı denetimlere kapı aralayabilir (INTOSAI Capacity Building Committee, 2007: 57). Açıkçası Sayıştayların itibarı ve raporlarının etkisi, etkin bir iletişim aracılığıyla maksimize edilebilir.

İletişim, gerek Sayıştayların ve gerekse denetçilerin yürüttükleri çalışmaları geliştirmeleri için de kullanılabilir en iyi özendiricilerden birisidir. Örneğin denetim raporlarının ulaştırılacağı temel muhataplardan biri olarak yasama organı ile etkili bir iletişim kurulması, hazırladıkları raporların yasama için daha fazla nasıl yararlı hale getirilebileceğini düşünmeleri için denetçileri motive edecektir. Bu da raporun kalitesini, denetimin etkinliğini ve Sayıştayın işlevselliğini önemli ölçüde artıracaktır. Aynı durum halk, denetlenen kurumlar ve diğer paydaşlar ile kurulacak iletişim için de geçerlidir.

İletişim iki taraflıdır ve başarı bunun karşılıklı olmasında yatmaktadır. Bir taraftan başkaları ile iletişim kurmak ve işbirliğini geliştirmek, Sayıştaylara çalışma yöntemlerini değiştirmek ve yenilikler yapmak için çok çeşitli fırsatlar sunacaktır. Özellikle denetim önerilerinin uygulanmasının izlenmesi konusunda sivil toplumun oynadığı rol çok önemlidir (Nino, 2010: 16). Diğer taraftan Sayıştaylar, raporlarıyla Parlamento'yu, medyayı, sivil toplumu ve birey olarak vatandaşları güçlendirerek, halkın talep ve beklentilerini

karşılatabilecek kapasitede, daha demokratik ve etkili bir yönetim kurulmasına yardımcı olabilir. Her iki tarafın da etkili olabilmesi için Sayıştaylar ve paydaşları arasında güçlü bir iletişim bağı kurulması şarttır.

Sayıştayların denetim bulgularını halkın bilgisine sunması, kamu mali yönetiminde şeffaflığın sağlanması adına çok önemli bir pencerenin açılmasını sağlar (Krafchik, 2005: 34). Sayıştayların iletişimi;

- Kamu mali yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirliği güvence altına almak,
- Kamu idarelerinin politikaları, süreçleri ve performansı konusunda halkın farkındalığını artırmak,
- Halkın yönetime ilgi ve katılımının oluşmasını ve aynı zamanda devamlılığını sağlamak,
- Yönetimin hesap verebilirliğini artırmak,
- Veri kalitesini iyileştirmek (doğruluk, tutarlılık ve güncelliğini temin etmek),
- Açık yönetime geçilmesini sağlamak,
- Halktan gerçek zamanlı, anlık ve farklı alanlarda geri bildirimler alabilmek,
- Karmaşık meseleleri çözmek için halkla açık iletişim kurmak,
- Karar verme süreçlerinde işbirliği yapmak,
- Halkın katılımı için kurumsal yönetim yapılarını ve süreçlerini güvence altına almak,
- Şeffaflık, katılımcılık ve işbirliği yeteneğini, kapsamını ve derinliğini artırmak,
- Kamu yönetiminde yolsuzluk, kötü yönetim ve verimsizlikle mücadele yolunda güçlü ortaklıklar kurmak,

gibi konularda çok önemli rollere sahiptir.

Etkili bir iletişim, denetimde de “dünya çapındaki en iyi uygulamalar”ın (IFAC, 2003: 4) belirlenmesi, izlenmesi ve geliştirilmesi için fırsatlar sunmaktadır.

Sayıştaylar, bu faydaların elde edilmesi amacıyla, saydamlık ve hesap verebilirliğin sağlandığı bir kurum olarak emsal teşkil edebilir ve böylece

toplumda kurumsal kültürün daha fazla açıklığa ve hesap verebilirliğe yönelmesini sağlayabilirler.

Sayıştay'ın hesap verebilirlik döngüsünü tamamlayan ve varlığının gerekçesini ortaya koyan iletişim politikası, aynı zamanda bağımsızlığının ve etkinliğinin en önemli bileşenini oluşturur ve çalışmalarının etkisini değerlendirmeyi sağlayacak ölçütleri de bünyesinde barındırır (González et al., 2008).

5. ETKİLİ İLETİŞİM İÇİN TEMEL STRATEJİ VE ARAÇLAR

Denetim raporlarını sadece web sayfalarında yayımlamanın ötesine geçebilmek, Sayıştaylar için oldukça önemlidir. Hedef kitlelerine ulaşabilmek için Sayıştayların kullanabilecekleri başka kanallar da vardır: Özel etkinlikler düzenlemek, kongre ve konferanslar tertiplemek, broşür, kitap ve video gibi materyaller hazırlamak, dergi gibi uzmanlaşmış yayınlar çıkarmak, bilgilendirme günleri düzenlemek ve ilgili tüm kurumlarla ilişki kurmak vb. (González et al., 2011: 15, 16).

Medya ve internet sitesi, Sayıştayların farklı kitlelere mesaj gönderebilmek amacıyla kullanabileceği iki temel kanaldır. Genel olarak Sayıştayların iletişim planlarında, faaliyetlerinin sonuçlarını yayımlamak ve kullanıcılara çalışmalarını hakkında temel bilgi vermek amacıyla büyük ölçüde medya ve internet sitelerini kullandıkları görülmektedir (González et al., 2008: 456).

Sayıştayların internet siteleri, kurumsal iletişim açısından en temel bilgi kaynağıdır. Aynı zamanda, Sayıştaylar tarafından hazırlanan denetim raporlarını ulaşılabilir kılmanın en hızlı ve maliyet etkin yöntemidir. Şeffaflığı sağlamak adına Sayıştayların hazırladığı tüm raporları web sitesinde yayımlamaları, çok geniş kitlelere ulaşım imkanı sağlayan internet sitelerinin bu amaçla içerik bakımından kapsamlı, güncel ve kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte olması gibi hususlar iletişim açısından önem kazanmaktadır.

Medya, “kamu malı” kavramının hususiyetleri konusunda topluma telkinde bulunmak, yolsuzluk, israf ve verimsizlik gibi konuları derinlemesine sorgulamak, bilgi edinme özgürlüğü konusunda toplumu aydınlatarak etkilemek gibi yollarla kamu faaliyetlerinde şeffaflık ve hesap verebilirliğin güvence altına alınmasına yardımcı olur. Bir başka deyişle medya, ifa ettiği

fonksiyonlar aracılığıyla Sayıştayların işlevselliğini güçlendirebilecek kadar etkili bir organdır. Medya, aynı zamanda halkı vatandaşlar, vergi ödeyenler ve oy verenler olarak hakları konusunda bilgilendirir, vatandaşlık haklarının kötüye kullanımına ilişkin olayları raporlar ve böylece yasal sistemin koruyucusu olarak hareket eder (Anam, 2007: 106-107). İyi bir şekilde bilgilendirilmiş olan vatandaşlar, seçilmişler üzerinde kolaylıkla kamuoyu baskısı oluşturabilir ve böylece kamu kaynaklarının en iyi şekilde yönetilmesi ve daha fazla şeffaflık ve hesap verilebilirlik için etkili olabilirler (Dye, 2009: 8).

Medya ile ilişkilerde başarının ilk koşulu, sürekliliğin sağlanmasıdır. Basın toplantıları, basın duyuruları, basın bültenleri, özel toplantılar, özel röportajlar, bu sürekliliği sağlayacak temel araçlar olarak aktif bir şekilde işletilmelidir.

Teknolojik gelişmeler, iletişim için çok çeşitli imkanlar sunmaktadır. Sayıştaylar, halka, medyaya ve sivil topluma gönderecekleri belirli mesajlar için kullanabilecekleri en iyi araçlar konusunda duyarlı olmalıdırlar. Burada dikkat çekilmesi gereken bir diğer önemli husus da, halkın katılımını sağlayacak araçların çoğunun yalnızca Sayıştaylar (veya genel olarak tüm kamu kuruluşları) için değil, aynı zamanda halk için de yeni oluşudur. Bu sebeple, bilginin alınması ve paylaşılması için iletişimi, uygulamada sürekli olarak geliştirmek ve güçlendirmek hayati öneme sahiptir (González et al., 2011: 29).

6. İLETİŞİMDE BAŞARININ ŞARTLARI VE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

İletişimin Sayıştaylara değer katması için, Sayıştayların paydaşları nezdinde gerçekten güvenilir, beklentileri karşılayan ve vazgeçilmez kurumlar olması gerekmektedir. Bir başka deyişle etkili bir iletişim için, öncelikle kaliteli çalışmalara ve aynı nitelikte çıktılara ihtiyaç bulunmaktadır. Sayıştaylar, parlamentonun, denetlenen kurumların ve genel olarak halkın ihtiyaç ve beklentilerini karşılama kabiliyetini en üst düzeye çıkarmak için, sahip oldukları kaynakları ve yetkileri etkin bir şekilde kullanmalıdırlar.

Bir sonraki adım olarak Sayıştaylar, iletilecek ana mesajlar için doğru araçları seçmek durumundadırlar. Profesyonel bir birim tarafından uygulanmak üzere kapsamlı bir stratejiye sahip olmak, bu açıdan büyük önem taşımaktadır. İletişim stratejileri, Sayıştay'ın daha genel anlamdaki

hedef ve öncelikleri ile aynı doğrultuda tasarlanmalı ve misyonuna katkıda bulunmalıdır.

İletişim faaliyetleri iyi yönetilmediği takdirde Sayıştayın saygınlığına zarar verebilir ve şeffaflık ve açıklığın sürdürülmesinin önünde büyük bir engele dönüşebilir. Sayıştayların iletişim kapasitelerini geliştirirken karşı karşıya kaldıkları bazı önemli güçlükler şunlardır:

- Sayıştay için çalışacak iyi eğitilmiş, profesyonel ve liyakat sahibi iletişim uzmanlarının bulunamaması,
- İletişim için kültürel engellerin olması (başarılı bir Sayıştay-halk etkileşimi için halkın katılımının sağlanması kadar, Sayıştay mensuplarının da mutabakatı ve gönüllü desteği gerekmektedir),
- Halkın ilgisinin ve katılımının sağlanmasında ve sürdürülmesinde karşılaşılabilecek güçlükler,
- Sayıştayların medya ile ilişkilerinde tarafsızlık ve güvenilirliğine yönelik tehditlerin varlığı (siyasi meseleler, sansasyonel yayınlara konu olabilmek riski vb.),
- Sosyal medyayı kullanmadaki riskler,
- Mahremiyetin ve bilgi güvenliğinin geliştirilmesi yönündeki ihtiyaç (potansiyel faydadan daha ağır basan riskler bulunabilir),
- İletişim süreçlerini Sayıştayların iç çalışma süreçleri ile bütünleştirmede yaşanan zorluklar.

Etkili bir iletişim, her şeyden önce liderlik, teknoloji, politika, strateji ve buna uygun bir kültür gerektirmektedir. Sayıştaylar, yukarıda sayılan güçlüklerle mücadele edebilmek için;

- İletişim için gerekli kaynakları tahsis etmeli,
- Kabiliyetli uzmanlarla kurumsal iletişimin çerçevesini çizmeli,
- Kültürel engelleri tespit etmeli,
- Halkın katılımının günlük sıradan bir iş haline gelmesini sağlamalı,
- Özendirici araçları kurumsallaştırmalı ve,
- Halkın katılımını sağlayacak uygulamalara yönelik olarak gerekli bilgi teknolojisi altyapısını güçlendirmelidir.

7. TÜRK SAYIŞTAYI VE İLETİŞİM

Türk Sayıştayı Osmanlı Döneminde 1862 tarihinde “Divan-ı Alî Muhasebe” adıyla kurulan ve ülkemizdeki ilk yüksek mahkeme olma özelliğini taşıyan bir yüksek denetim ve yüksek yargı organıdır. Temeli, Sultan Abdülmecit tarafından yayımlanan, diğer alanlardaki reformların yanı sıra kamu mali yönetiminin güçlendirilmesini de hedefleyen ve bu amaçla alınması gereken önlemleri belirleyen Tanzimat Fermanı’na dayanmaktadır. Bu önlemlerden birisi de “kayıtların şeffaf bir şekilde tutulması ve herkese bildirilmesi”dir. Bu da, saydamlığa ve hesap verebilirliğe duyulan ihtiyacın, Türk Sayıştay’ının kurulmasında etkili temel faktörlerden birisi olduğunu açıkça göstermektedir.

Kurulduğu ilk yıllarda Türk Sayıştay, kamu mali sistemi hakkında hazırladığı raporları üç ayda bir düzenli olarak Padişaha sunmakla mükellefti. Kuruluşundan 14 yıl sonra yürürlüğe giren ilk anayasamız olan 1876 tarihli Kanun-u Esasi, Sayıştay’a Padişah ile birlikte Meclis-i Mebusan’a, yani Parlamento’ya da rapor sunma görevi vermiştir. Dolayısıyla Sayıştay’ın, kamu mali yönetiminde son derece önemli görevler ifa etmeye başladığı ilk günden itibaren Hükümet ve Parlamento ile güçlü bir iletişim içerisinde çalışmak durumunda olduğu görülmektedir.

Osmanlı döneminden itibaren tüm Anayasalarda Türk Sayıştay, denetimlerini Parlamento adına yürütmek ve sonuçlarını Parlamento’ya raporlamakla yükümlü kılınmıştır. Günümüzde de Sayıştayın asli ve en önemli görevlerinden birisi, parlamento adına denetim yapmak ve sonuçlarını parlamento’ya raporlamaktır.

Cumhuriyet döneminde 1973 yılına kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde özel olarak Sayıştay raporlarını inceleyen ve “Sayıştay Komisyonu” adını taşıyan daimi bir komisyon bulunmaktaydı. Daha sonra bu görev Plan ve Bütçe Komisyonu’na devredilmiş ve Sayıştay söz konusu Komisyon ile yakın ilişki içerisinde çalışmalarını sürdürmüştür. Ancak komisyonun bütçeden kaynaklanan yoğun iş yükü nedeniyle bu iletişim, olması gereken düzeye ulaşamamıştır. 6085 sayılı Sayıştay Kanunu’nun yürürlüğe girmesi ve Yüksek Denetleme Kurulu’nun lağvedilerek Sayıştay bünyesine dahil edilmesi ile birlikte KİT Komisyonu, Sayıştay’ın kamu işletmeleri hakkında hazırladığı raporların görüşülme merci olarak işlev görmeye başlamıştır.

Sayıştay Kanunu'nun 45. maddesinde ise Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim talebinde bulunması hususu düzenlenmiş ve "Türkiye Büyük Millet Meclisinden gelen denetim taleplerine öncelik verileceği" hüküm altına alınmıştır. Kanun, denetlenen kurumlarla ilişkileri düzenleyen ve her türlü bilgi veya belgeye erişim hakkını da içeren çeşitli hükümler içermektedir.

Halka ait kaynakların amacına, yasal düzenlemelere ve diğer ilke ve kurallara uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını denetleyen organlar olarak Sayıştayların faaliyetleri ve raporları hakkında her fırsatta medya aracılığıyla halka bilgi sunmaları, günümüzde bu kurumlar için bir hak ya da yetki olarak değil, temel bir görev ve sorumluluk olarak kabul edilmektedir. Sayıştay Kanunu'nun, "Raporların kamuoyuna duyurulması" başlıklı 44. maddesi ile kamuoyunun denetim raporları hakkında bilgilendirilmesi, Sayıştay'ın yasal yükümlülükleri arasında sayılmıştır. Bu maddede; *"Sayıştay raporları, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulduğu ve ilgili kamu idarelerine verildiği tarihten itibaren onbeş gün içerisinde Sayıştay Başkanı veya görevlendireceği başkan yardımcısı tarafından, kanunların açıklanmasını yasakladığı durumlar hariç kamuoyuna duyurulur."* hükmü yer almaktadır. Bu hükmün de bir gereği olarak medya ve diğer iletişim araçlarından etkin şekilde yararlanılması suretiyle kamuoyu ile güçlü bir iletişim kurulması, Sayıştay'ı daha dinamik ve daha işlevsel bir konuma taşıyacaktır.

Yukarıda sözü edilen yasal düzenlemelerden ve Anayasa'dan kaynaklanan görev ve sorumlulukları, Sayıştay'ın Türkiye Büyük Millet Meclisi, kamu kurumları, medya, vatandaşlar ve bunların temsilcisi konumundaki kuruluşlar ile etkili bir iletişim içinde olmasını zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda yasal görev ve sorumlulukların daha etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi, vatandaşa daha iyi hizmet sunulabilmesi ve iletişim kapasitesinin güçlendirilmesi konularında evrensel düzeyde artan ilgi ve çabalar da göz önünde bulundurularak, Sayıştay'ın kurumsal iletişim faaliyetlerini yürütmek üzere "Kurumsal İletişim ve Yayın Grubu" adını taşıyan özel görevli bir grup kurulmuştur.

Grup, kurum içi iletişim ile birlikte Parlamento, kamu kurumları, medya, vatandaşlar ve onları temsil eden kuruluşlar, akademik kuruluşlar ve diğer paydaşlar ile iletişimin güçlendirilmesi ve etkileşimin artırılması amacıyla kapsamlı bir "Kurumsal İletişim Stratejisi" hazırlamakta ve bu alandaki tüm faaliyetleri koordine etmektedir. Sayıştay'ın 150 nci kuruluş

yıldönümü çerçevesinde Sayıştay'ı her alanda iletişime açık ve bu konuda öncü bir kurum haline getirmek için başlatılan çalışmalar devam etmektedir.

İletişim kapasitesini güçlendirmeyi öncelikli hedefleri arasına alan Sayıştay, bu alanda kullanılabilir iletişim araçlarının geliştirilmesine de büyük önem vermektedir. Bu anlamda ana iletişim araçlarından birisi olan resmi internet sitesi, herkes için zengin bir bilgi kaynağı oluşturmaktadır. Her kullanıcı, internet sitesi aracılığıyla istediği her bilgiye herhangi bir sınırlama olmaksızın erişebilme imkanına sahiptir. Şeffaflık ve hesap verebilirlik çerçevesinde denetim raporlarının kamuoyuyla paylaşılması, basın konferansları, basın açıklamaları ve duyuruları ile basının ihtiyaç duyduğu bilgilerin aktarılması, devam eden çalışmalar ve yürütülen etkinlikler hakkında özel duyurular ve bültenler hazırlanması gibi birçok hizmete olanak sağlayan internet sitesi, medya ve halk ile iletişim için kullanılan en etkili araç konumundadır.

Bilimsel nitelikli bir içeriğe sahip olan ve üç ayda bir yayımlanan Sayıştay Dergisi, başta denetim, yönetim ve yargı olmak üzere sosyal bilimler alanında yer alan makaleler içermekte ve hem kurum içerisinde hem de dışında bilginin yayılması ve deneyimlerin paylaşılması açısından önemli bir işlev üstlenmektedir. İlk kez 1924 yılında Sayıştay Kararlarını yayımlamak amacıyla çıkarılmış olan bu dergi, 1990 yılından itibaren bilimsel ve mesleki nitelikteki çalışmaları da içermeye başlayarak kalite çitasını sürekli yükseltmiş; 2010 yılından itibaren hakemli statüye geçerek, TÜBİTAK ULAKBİM ve diğer bazı sosyal bilimler indekslerinde taranmaya başlamıştır.

Her ay yayımlanan Haber Bülteni, iç ve dış kamuoyu ile bilgi paylaşımını sağlayan diğer bir araçtır. Diğer yayınlar, özellikle bilimsel ve mesleki alanda hazırlanan kitaplar, ilgili çevrelerle iletişimde diğer önemli araçlar arasında yer almaktadır.

Bilgiye ulaşmak, her vatandaş için yasal bir haktır ve her birey bu hakkı Sayıştay'dan bilgi edinmek için kullanabildiği gibi, Sayıştay'a denetimlerini planlamasında ve yürütmesinde yararlanabileceği bilgiler vermek ve özellikle yolsuzluk ve usulsüzlüklerle ilgili olarak ihbarda bulunmak için de kullanabilmektedir.

İletişim için dinamik ve etkili mekanizmalar oluşturma ihtiyacı, Türk Sayıştay'ının gelişen rolleri ve artan denetim kapasitesi ile uyumlu olarak

artmakta ve Sayıştay, artan bu ihtiyacın farkında olarak etkili iletişim için kapasitesini sürekli geliştirmeye çalışmaktadır.

8. SONUÇ

Hızla değişen bir dünyada Sayıştaylar, çevrelerinde gerçekleşen ve gerçekleşmesi muhtemel gelişmelere duyarlı olmak, rollerini ve stratejilerini bu gelişmelere göre yeniden tanımlamak zorundadırlar. Günümüzde şeffaflık ve hesap verebilirliğin ön planda olduğu bir demokrasi ve yönetim için güçlü bir talep bulunmaktadır ve Sayıştaylar bu taleplerin karşılanmasında kilit konumundaki kuruluşlardır. Ancak demokrasinin ve iyi yönetişimin güçlendirilmesi konusundaki stratejik rollerini başarıyla ifa edebilmeleri için Sayıştaylar, iletişim alanında profesyonel bir birim ve iletişim için geliştirilecek kapsamlı stratejiler de dâhil olmak üzere, kurumsal kapasitelerini geliştirmek durumundadırlar.

İletişim, her kurumun amaçlarına ulaşmak için kullanabileceği en temel araçlardan biridir. Bilgi çağında bilgiye ulaşmak ve onu kontrol altında tutabilmek, iletişim yeteneğinde yatmaktadır. Kurumsal amaçlarını etkin bir şekilde gerçekleştirebilmek için Sayıştaylar da paydaşlarıyla iyi ilişkiler inşa etmek, vatandaşlar ve temsilcisi konumundaki kuruluşlarla bağlarını güçlendirmek amacıyla iletişim kapasitelerini güçlendirmeye ihtiyaç duymaktadırlar.

Parlamento, denetlenen kuruluşlar, medya, sivil toplum kuruluşları ve tüm halkla etkili iletişim kurmak Sayıştayların etkinliğini artıracak ve kamu mali yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirliğin güvence altına alınmasında karşılaşılabilecek güçlüklerle mücadele için Sayıştayları anahtar konuma getirecektir. Kamu yönetiminin geliştirilmesindeki temel işlevleri nedeniyle Sayıştayların açık, hesap verebilir ve şeffaf bir kurum olarak diğer kamu kurumlarına da örnek teşkil etmek için iletişim kapasitelerinin güçlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- Anam, Mahfuz (2007), "Media and Audit: Strengthening Peoples' Right to Public Resource Management", Auditing for Social Change: A Strategy for Citizen Engagement in Public Sector Accountability, United Nations Publications, New York.
- Barrett, Pat (2000), "Developing an Effective Approach to Public Auditing", www.anao.gov.au/uploads/documents/Developing_an_Effective_Approach_to_Public_Auditing.pdf.
- Coronel, Sheila S. (2003) "The Role of the Media in Deepening Democracy" <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan010194.pdf>
- Dye, Kenneth (2009), "Working with the Media to Maximize the Impact of Your Audit Work", International Journal of Government Auditing, January
- González, Belén and Antonio Garcia Roberto López (2008), "Supreme Audit Institutions and their Communication Strategies", International Review of Administrative Sciences, 74 (3) (September).
- González, Belén-Díaz, Roberto Garcia Fernandez, Díaz, Antonio López (2011), "Communication as a Transparency and Accountability Strategy in Supreme Audit Institutions", <http://www.6tad.org/documents/D/Gonzalez-Diaz-Garcia-Fernandez-Lopez-Diaz.pdf>
- IFAC (2003), Rebuilding Public Confidence in Financial Reporting: An International Perspective, International Federation of Accountants, New York.
- INTOSAI Capacity Building Committee (2010), How to Increase the Use and Impact of Audit Reports: A Guide for Supreme Audit Institutions.
- INTOSAI Capacity Building Committee (2007), Building Capacity in Supreme Audit Institutions: A Guide.
- Krafchik, Warren (2005), "The Role of Civil Society Organizations in Auditing and Public Finance Management", Auditing for Social Change: A Strategy for Citizen Engagement in Public Sector Accountability, United Nations Publications, New York.

- Nino, Ezequiel (2010), Access to Public Information and Citizen Participation in Supreme Audit Institutions (SAI) – Guide to Practices, World Bank Governance Working Paper Series.
- OECD (2005), “Public Sector Modernisation: Open Government”, Policy Brief, Organisation for Economic Co-operation and Development, February.
- Ramkumar, Vivek (2007), “Expanding Collaboration Between Public Audit Institutions and Civil Society”, International Journal of Government Auditing, April
- Saghal, Vinod (1998), Strengthening Legislative Audit Institutions: A Catalyst to Enhance Government and Combat Corruption, Performit, January.
- Termini, Valeria (2010), Principles and Values of SAI’s Independence For Public Administrations, Conference on Strengthening External Public Auditing in INTOSAI Regions, Vienna, 26-27 May 2010
- UN/INTOSAI (2009), INTOSAI: Active Partner in the International Anti-Corruption Network; Ensuring Transparency to Promote Social Security and Poverty Reduction, Report on the 20th UN/INTOSAI Symposium on Government Audit, Vienna, 11-13 February 2009.